

2015-10-13

Österåkers Kommun
Samhällsbyggnadsförvaltningens
plan- och exploateringsenhet
184 86 Åkersberga

Synpunkter inför arbetet med den nya Översiktsplanen

Naturskyddsföreningen i Österåker tackar för att vi i likhet med andra intresseorganisationer har blivit inbjuden att medverka i arbetet med den nya Översiktsplan (ÖP), som avses gälla från och med år 2018. Från kommunens sida anges som vision att Österåker ska vara länets mest attraktiva skärgårdskommun och att kommunen ska växa hållbart, dvs att vi ska tillgodose våra behov idag utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov.

Dagens levnadssätt och system är på många punkter ohållbara på sikt. Vi måste vara beredda att ställa om våra system för livsmedelsproduktion, vårt utnyttjade av olika energikällor, våra transportsystem, vår avfallshantering osv. Naturskyddsföreningen i Österåker, som arbetar aktivt för att värna natur och miljö i vår kommun, anser därför att kommunens planering bör bygga på ett långsiktigt omställningsperspektiv, och säkerställa en hållbar utveckling från ekologisk, ekonomisk och social synpunkt.

Från dessa utgångspunkter anser vi att arbetet med Framtidens Österåker rent allmänt bör inriktas så att

Insatserna på att **bevara naturen** ökas i förhållande till idag, genom att fler naturreservat inrättas, genom att befintliga naturreservat underhålls och förvaltas på ett ändamålsenligt sätt (stigar, broar, P-platser, informationsskyltar, beteshävd, röjningar osv), genom att tillgången till fria stränder och annan främst tätortsnära natur underlättas på liknande sätt som gjorts i exempelvis Trastsjöskogen – allt för att svara upp mot det ökade trycket från kanske 25 % fler Österåkersbor redan om 10 år, som flyttar hit bland annat för att de värdesätter vår natur!

Det vid exploateringar som går ut över naturvärden blir tvingande (för detaljplaneringen såväl som för exploatörer) att kompensera förluster av **ekosystemtjänster** med olika åtgärder, t ex planteringar, skydd och skötsel av markområden, anläggande av våtmarker etc.

ÖPn behandlar **vatten och skärgården** betydligt mer utförligt än hittills (vilket bland annat torde kräva ökade insatser på inventeringar) och riktar in sig på att uppnå god både kemisk och ekologisk status för samtliga vattenförekomster, inklusive mindre våtmarker och biflöden av ekologisk betydelse, och även på att ge kommunen kontroll och ansvar för vattenstatus i skär-

gårdsdelen, exempelvis genom planering för och tillsyn av toatömningsstationer.

Strandskyddet stärks genom att dispenser ges betydligt mer restriktivt än hittills och med större hänsyn till friluftslivet och naturvärdena, och att tillsynen skärps över strandskyddade områden, oavsett ägandeform, i syfte att skydda det strandnära djurlivet och säkra den allemansrättsliga tillgången till marken. Inom ramen för ÖPn bör göras en samlad utredning av strandskyddet, när det gäller såväl den biologiska mångfalden som allmänhetens möjligheter att röra sig efter stränderna.

Lokal livsmedelsproduktion främjas, i medvetande om att det på sikt kommer att bli en ökad efterfrågan på jordbruksmark, exempelvis genom att reservera mark för kolonilotter, göra en särskild plan i samarbete med lokala livsmedelshandlare för att bevara (dvs avstå från att exploatera), och uppmuntra utnyttjande av, utpekade befintliga tätortsnära odlingsbara marker och befintliga jordbruksmarker (beten, åkrar osv) m.m..

Nya exploateringsplaner utformas ur ett **regionalt perspektiv**, mot bakgrund av relevanta planlagda exploateringar i grannkommunerna. En hållbar planering av bostäder, kollektivtrafik, övrig infrastruktur och energi kräver en samsyn och samverkan bortom Österåkers egna kommungränser.

ÖPn visar hur kommunen ska fungera **klimatneutralt**, främst inom transportområdet. Det ställer krav på planeringen när det gäller kollektivtrafiken, cykelbanor, infartsparkeringar, infrastruktur för elbilar, samt lokalisering och utformning av industri- och bostadsområden. Vi får inte bygga in oss i ett bilberoende när det gäller bostäder, arbetsplatser, kommunal eller annan service, exempelvis butiker.

Kollektivtrafiken främjas och utvecklas i samarbete med landstinget till ett mer attraktivt alternativ, genom att kapacitetsökande investeringar endast riktas mot kollektivtrafiken, genom att gratis infartsparkeringar anläggs i anslutning till buss- och tågstationer, genom att nya exploateringar planeras så att trafikökningen till och från, genom och inom Åkersberga vänds till minskning så att nya vägar inte behöver anläggas. Om vi ska lyckas dramatiskt minska transportsystemets beroende av fossilbränslen, ställs höga krav på utbyggd kollektivtrafik.

Nya exploateringar sker i samklang med **utbyggnad av kollektivtrafik och cykelbanor, infartsparkeringar** etc., dvs att inga utbyggnader sker i områden där man skapar bilberoende.

Övergången till ett fossilfritt transportsystem påskyndas också genom att transportinfrastrukturen anpassas med åtgärder (laddstolpar, reserverade P-platser etc.) i syfte att främja en spridd användning av elbilar och **laddhybrider**.

Det går att **cykla** tryggt och säkert mellan kommunens olika delar och från Åkersberga till Täby och vidare in till Stockholm. Det måste gå att cykla till skolor, fritidsaktiviteter och friluftsområden som Domarudden.

Eventuella nya **industri/arbetsområden** lokaliseras först efter grundliga jämförelser mellan alternativa lägen och på ett sådant sätt att trafik i och genom Åkersberga centrum och vidare norrut minskar i stället för ökar, dvs lokaliseras väster om Åkersberga centrum och i anslutning till väg 276/E18.

Nya bostäder utformas så energisnålt som möjligt, bland annat genom att programförslag, detaljplaner och bygglov riktas in på att främja **passivhus** och på att byggnader utformas och orienteras så att el kan produceras på tak och väggar m.m. med **solceller**. De bostäder som byggs nu kommer att stå kvar om femtio år och måste vara klimatneutrala.

Exploatering och utbyggnad av **nya bostadsområden** bör utgå dels från att tillgång till närnatur är en folkhälsofråga, dels från att vi inte har råd att ytterligare påskynda klimatförändringarna genom att bygga på ett sätt som genererar mer trafik snarare än mindre, dels från att ju mer vi exploaterar naturen desto mindre blir den attraktionskraft som gör att folk vill flytta just hit. Det betyder bland annat att nya bostadsområden bör placeras på mark med liten biologisk mångfald, snarare än på mark med stor, och att nya bostadsområden bör byggas nära Roslagsbanan, snarare än i lägen som genererar ny biltrafik. Nya bostadsområden bör inte heller placeras på jordbruksmark, den måste bevaras och den kommer att behövas i framtiden. Flera av de projekt som nu ligger olika långt framme är klart tveksamma från detta perspektiv, det gäller exempelvis Wira/Östanå som skulle bygga in ett bilberoende och Näsängen som har större värden som oexploaterat.

I nästa led, bör självfallet alla kommande detaljplaner leva upp till skrivningarna och intentionerna i den nya ÖPn.

Naturskyddsföreningen i Österåker är beredd att i senare skeden av arbetet med ÖPn medverka i mån av resurser i en dialog om hur denna allmänna inriktning kan konkretiseras.

Åkersberga som ovan

För Naturskyddsföreningen i Österåker

Sven Faugert
Ordförande